

Datum: 3.10.2013

Zadeva: Zapisnik 2. seje Sveta za varno hrano

Seja se je začela ob 15.30 v sejni sobi MKO, v petem nadstropju, na Dunajski 22, Ljubljana.

Prisotni člani sveta: Janez Hribar, Igor Vojtic, Vida Čadonič Špelič, Janez Posedi, Urška Blaznik, Mojca Gobec, Igor Pravst, Andrej Kirbiš, Branislava Belovič, Tanja Pajk Žontar, Irena Kos, Zdenka Vindiš Zavratnik.

Ostali prisotni: Dejan Židan, Tanja Strniša, Andreja Bizjak, Breda Hrovatin, Jedrt Maurer Wernig, Katarina Groznik in Maja Bajt.

Opravičeno odsoten: Matjaž Guček - sekretar Sveta

Dnevni red:

1. Sprejem poslovnika o delu Sveta za varno hrano
2. Predstavitve stališč MKO v zvezi z novim zakonodajnim svežnjem Evropske komisije na področju varne hrane
3. Aktualne teme
4. Razno

Uvodoma je predsednik Sveta za varno hrano (v nadaljnjem besedilu: predsednik) pozdravil vse prisotne in predstavil dnevni red seje. Dnevni red je bil soglasno sprejet.

1. Sprejem poslovnika o delu za varno hrano

Predsednik je seznanil člane sveta, da so bile vse prejete pripombe na poslovnik o delu sveta upoštevane v dopolnjenem osnutku, ki so ga vsi člani prejeli po elektronski pošti.

Glasovanje (javno): Člani Sveta soglasno potrdijo osnutek poslovnika sveta

Slep: Svet sprejme poslovnik o delu sveta.

2. Predstavitve stališč MKO v zvezi z novim zakonodajnim svežnjem Evropske komisije na področju varne hrane

Predsednik pove, da so uradna stališča RS do novega EU zakonodajnega paketa, ki vključuje 5 aktov, ki bodo pokrivali zdravje živali, zdravje rastlin, semenski material, (so)financiranje in uradni nadzor že pripravljena. Na omenjena stališča bo svoje pripombe posredoval tudi svet, saj se bodo stališča nadgrajevala, pri tem pa je potrebno upoštevati roke določene s strani Evropske Komisije. Člani sveta so uradna stališča RS prejeli po elektronski pošti skupaj z vabilom na sejo sveta.

Predstavniki Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: uprava) so predstavili uradna stališča za vsakega od petih zakonodajnih aktov EU. Na splošno RS podpira predloge novih uredb, saj uredbe za vsako posamezno področje združujejo v en dokument veliko število trenutno veljavnih pravnih aktov, kar bo olajšalo implementacijo in

poenotilo postopke za posamezna področja na ravni EU. Splošni zadržki, ki se pojavljajo pri vseh aktih so povezani zlasti z delegiranimi akti, ki jih sprejme Komisija brez obveznega soglasja držav članic in načinom financiranja uradnega nadzora. V zvezi z delegiranimi akti RS želi, da bi se posamezne zahteve, katerih ureditev je predvidena z delegiranimi akti, prenesla v krovne uredbe. Poleg tega bi bilo po mnenju RS potrebno delegirane akte časovno omejiti ter Komisiji naložiti obveznost posvetovanja s strokovnjaki držav članic pred sprejemom takih aktov. Glede financiranja uradnega nadzora predlogi uredb izključujejo obveznost plačevanja pristojbin za t.i. mikro-podjetja, ki pa v RS predstavljajo med 70-90% vseh nosilcev dejavnosti. To pomeni, da bi stroške za izvajanje uradnega nadzora morala pokriti večja podjetja, ali pa davkoplačevalci RS.

Pri finančni uredbi ima RS zadržke zlasti do predloga, da se sofinanciranje s strani EU omeji z minimalnim zneskom ter do predloga, da se sredstva za izredne razmere zagotovi iz rezerv za krizne razmere.

Minister se je strinjal, da RS ne sme dopustiti, da se sredstva za izredne razmere jemljejo iz rezerv za krizne razmere na kmetijskem sektorju, saj na ta način zmanjšujejo sredstva namenjena kmetom. Glede na predlog finančne uredbe sredstva ministrstva namenjena izvajanju sofinanciranih programov na področju zdravja živali ostajajo enaka, sredstva, ki bodo namenjena izvajanju sofinanciranih programov v rastlinskem delu, pa se nalagajo iz različnih virov znotraj ministrstva, saj v času recesije dodatnih sredstev ne moremo pričakovati.

Po zaključenih predstavitev je predsednik predlagal, da se članom sveta omogoči dostop do zakonodajnih aktov EU oziroma se te dokumente posreduje po elektronski pošti.

Janez Posedi je predlagal, da se vsem članom sveta posreduje zakonodajne akte, da bo lahko vsak član na naslednji seji predstavil svoje mnenje in predloge, nato pa bi oblikovali skupno mnenje sveta do pripravljenih uradnih stališč. Izrazil je tudi zaskrbljenost glede delegiranih aktov saj meni, da bi lahko na tem področju imeli resne težave.

Državna sekretarka je na kratko pojasnila, v kakšni fazi sprejema zakonodaje se trenutno nahajamo. Paket aktov je bil s strani Komisije predstavljen junija, prav tako so potekale tudi že razprave na delovnih skupinah Sveta. Del razprave, v delih, kjer države članice vidijo večje težave, se prenaša tudi na Coreper in Svet ministrov. V ta namen je bilo potrebno pripraviti uradna stališča RS, kje kot država vidimo težave in bi želeli, da se zadeve spremenijo. Zato so stališča precej splošna, s čimer omogočajo dovolj pogajalskega prostora v nadaljnjih postopkih.

Mojca Gobec je izrazila strinjanje s predstavljenimi uradnimi stališči, saj so po njenem mnenju pripravljena dovolj široko in odprto ter dopuščajo veliko prostora slovenskim pogajalcem v Bruslju. Predlagala je tudi, da bil svet obveščen o ključnih zadevah v vsakem posameznem dokumentu, o katerih bi nato posebej razpravljali.

Igor Vojtic je povedal, da so skupni imenovalci v vseh petih sklopih zakonodaje t.i. mikro podjetja, saj zaradi strukture slovenskega gospodarstva večina slovenskih podjetij sodi v to kategorijo. Na eni strani je potrebno nadzor izvajati na podlagi analize tveganja in mala podjetja velikokrat sodijo med bolj tvegane obrate, po drugi strani pa bodo ta podjetja izvzeta iz obveznosti plačevanja pristojbin. Poudaril je, da mora RS pri oblikovanju stališč temu vprašanju posvetiti posebno pozornost.

Janez Posedi je predlagal, da se svet pozitivno opredeli do predstavljenih uradnih stališč RS.

Slep: Svet podpira dosedanja prizadevanja in usmeritve ministrstva ter stališča predstavljena na današnji seji sveta.

Sklep so podprli vsi prisotni člani sveta.

3. Aktualne teme

- Informacija ministra

Minister je seznanil člane sveta, da je Vlada sprejela proračun RS, ki bo vplival tudi na sektor varne hrane, vendar pa so posegi v sredstva v tem segmentu minimalni, saj predvidevajo le zmanjšanje števila zaposlenih za 1% in zmanjšanje sredstev na plačah za 2,5%. Vlada bo proračun predstavila v Državnem zboru 17.10.2013, na novembrski seji Državnega zbora pa je predviden sprejem proračuna. Minister je povedal, da je pravkar zaključil obisk v Republiki Srbiji, kjer se je srečal tudi z srbskim ministrom za kmetijstvo. Predstavniki Srbije bodo v obdobju od 7. do 9. novembra 2013 na obisku v RS, saj bi si želeli seznaniti z našim sistemom varne hrane. V času obiska se bodo predstavniki Srbije srečali s Svetom za kmetijstvo, ministra pa je zanimalo, če je tudi Svet za varno hrano zainteresiran za tovrstno srečanje. Svet izrazi pripravljenost za srečanje s srbsko delegacijo.

- Predlog spremembe Zakona o kmetijstvu

Predsednik je podal informacijo, da je ministrstvo pripravilo nov predlog sprememb Zakona o kmetijstvu, na osnovi katerega bo pripravljen predlog pravilnika o manjših količin primarnih rastlinskih proizvodov, ki se bodo lahko prodajale brez registracije. Predlog, ki bo določal manjše količine bodo pripravili pristojni organi ministrstva in ga ustrezno utemeljili. Poudaril je, da podpira zagotavljanje sledljivosti do konca živilske verige, predlaga pa, da dejanska določitev manjših količin ne bi bila predmet razprave sveta.

Minister je povedal, da nov osnutek Zakona o kmetijstvu rešuje veliko težav, saj ukinja t.i. dvoživke in določa manjše količine, ki jih lahko nekdo proda kot kmet ter določa obvezno sledljivost in vodenje evidenc za rastlinsko proizvodnjo. Nosilci dejavnosti oziroma njihova združenja so izrazila zaskrbljenost glede novega osnutka zakona, saj menijo, da bomo na ta način uničili nekonkurenčne proizvajalce. Kljub temu je minister izrazil prepričanje, da je osnutek novega zakona dobra osnova, največjo težavo pa bo dejansko predstavljala določitev manjših količin, ki bodo urejene s pravilnikom.

Andreja Bizjak je pojasnila, da trenutno veljavni 61. člen Zakona o kmetijstvu dovoljuje več razlag oziroma ni usklajen z izrazi v evropski zakonodaji npr. trenutno veljavni člen govori o primarnih izdelkih, ki v evropski zakonodaji ne obstajajo, prav tako definicija končnega potrošnika ni v skladu z definicijo v evropski zakonodaji. Nov predlog je sedaj formuliran tako, da je v skladu z evropsko zakonodajo. Nadalje je pojasnila, da je s pravilnikom možno določiti manjše količine na dva načina in sicer kot količino pridelka pridelanega na enem hektaru površine ali kot maksimalno količino, ne glede na to, na kakšni površini je pridelana. Glede tega je praksa v državah članicah različna, nekatere države imajo določene maksimalne količine, nekatere države imajo postavljene geografske omejitve (npr. dovoli se prodaja samo v določeni občini), nekatere države imajo časovne in količinske omejitve (npr. občasna prodaja, in ne več kot 50% pridelka).

Irena Kos je izrazila zaskrbljenost glede določitve majhnih količin, saj po njenem mnenju z uvajanjem dodatnih zahtev ne podpiramo t.i. kratkih verig in povečanje lokalne oskrbe.

Andreja Bizjak je poudarila, da ministrstvo podpira kratke verige v proizvodnji živil ter čim večjo lokalno oskrbo, vendar meni, da je to vezano zlasti na tržni del medtem, ko so je določitev manjših količin povezana z zagotavljanjem varnosti.

Branislava Belović je bila mnenja, da potrebno malim proizvajalcem omogočiti, da doma prodajo čim več proizvodov s čim manj administrativnih ovir.

Igor Pravst je povedal, da podpira predlog spremembe Zakona o kmetijstvu, kajti definicija primarnih izdelkov ni bila primerna ter predlagal, da se razmisli, če je smiselno, da se kot lokalni trg šteje ozemlje cele RS ter, da je potrebno natančneje definirati kaj pomeni lokalno maloprodajno podjetje.

Andreja Bizjak je pojasnila, da je lokalni trg že opredeljen v zakonodaji medtem, ko lokalno maloprodajno podjetje res ni definirano. Vendar bi po njenem mnenju taka definicija lahko predstavljala neke vrste nadstandard v primerjavi z evropsko zakonodajo. Dodatno varovalko predstavlja tudi način poslovanja v RS, saj mali proizvajalci ne prodajajo proizvodov velikim trgovskim verigam.

Sklep: Svet podpira spremembo Zakona o kmetijstvu saj meni, da je potrebno zagotoviti čim boljše sledljivost hrane, ki prihaja v prehransko verigo.

- Prenos nalog iz Ministrstva za zdravje na Ministrstvo za kmetijstvo

Predsednik je uvodoma pojasnil, da se je s spremembo Zakona o državni upravi nadzor hrane v gostinski dejavnosti, institucionalnih obratih prehrane in obratih za prehrano na delu iz Ministrstva za zdravje prenesel na Ministrstvo za kmetijstvo.

Prenos pristojnosti, ki prehajajo na ministrstvo, je po mnenju predsednika smiselno, vendar gre za prenos velikega področja z majhnim številom kadra. Dodatno težavo predstavlja dejstvo, da določen kader, ki prehaja na ministrstvo nima ustrezne izobrazbe za opravljanje nadzora na področju varne hrane kot npr. upravni delavci, komunikologi, ipd. Izrazil je zaskrbljenost, da pri prenosu tako majhnega števila kadra ni možno zagotoviti kakovostnega uradnega nadzora, saj gre za prenos približno 18.000 nosilcev dejavnosti. Zato je predlagal, da svet sprejme sklep, da prenos, zlasti glede kadra, ni ustrezno narejen.

Mojca Gobec je podala informacijo, da je 20 ljudi iz Zdravstvenega inšpektorata prešlo na Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano že leta 2010, ko se je prenesla pristojnost nadzora nad maloprodajnimi obrati, sedaj pa prehaja še dodatnih 20 ljudi. Osebe, ki prehaja na upravo je do sedaj opravljal naloge inšpektorjev, saj izobrazba za inšpektorje (raze uradne veterinarje) ni predpisana, zato je mnenja, da bodo svoje delo kakovostno opravljali tudi na upravi.

Vida Čadonič Špelič je poudarila, da se na upravo prenaša zadnji del prehranske verige, ki je posebej občutljiv. Zaskrbljena je zlasti, ker so med 18000 nosilci dejavnosti, ki bodo sedaj pod nadzorom uprave tudi kuhinje v vrtcih, šolah, bolnišnicah in domovih za starejše občane, kjer se pripravlja hrana za občutljivo populacijo. Strinjala se je z mnenjem predsednika, da gre za prenos premajhnega števila kadra, ter poudarila, da ne dvomi v dosedanje delo inšpektorjev, ki prehajajo na upravo. Vendar je mnenja, da bi živilski tehnologi, zaposleni na Zdravstvenem inšpektoratu RS, ki že sedaj opravljajo nadzor po gostilnah in obratih javne prehrane po izobrazbi najbolj ustrezali nalogi nadzora, ki se prenaša na upravo. Pojasnila je tudi, da se bo v zvezi s tem še enkrat poskušala obrniti na glavno zdravstveno inšpektorico.

Andreja Bizjak je povedala, da prenos 20 ljudi ni optimalen, vendar je bila zaradi pomanjkanja kadra tako na upravi kot na Zdravstvenem inšpektoratu RS to edina možna rešitev. Vendar pa je uprava mnenja, da bi bilo potrebno prenesti kadre, ki so že sedaj delali na področju varne hrane, saj imajo le-ti tudi ustrezno izobrazbo in svoje delo dobro opravljajo.

Igor Vojtic je poudaril, da se lahko neustrezno speljan prenos hitro pokaže v obliki izbruhov okužb v vrtcih, šolah, bolnišnicah,... Pojasnil je tudi, da se poleg naloge rednega uradnega nadzora prenašajo tudi administrativne naloge, kot je vodenje registra nosilcev dejavnosti, upoštevati pa je potrebno tudi dodatne naloge zaradi izbruhov s hrano, ki po informacijah, ki jih

ima, predstavljajo tudi do ene tretjine dela posameznega inšpektorja. Po njegovem mnenju število ljudi, ki se prenašajo na upravo ne more biti stvar sveta, če sta se ministristvi strinjali, da se prenese samo 20 ljudi. Potrebno pa se je zavedati tveganja, ki ga tak prenos prinaša in za to sprejeti odgovornost.

Urška Blaznik je bila mnenja, da bi bilo potrebno okrepiti tudi zavest nosilcev dejavnosti glede odgovornosti, ki jih imajo. Poudarila je, da danes v zakonodaji ni nobenih zahtev za izobraževanje nosilcev dejavnosti tako, da se lahko ukvarja s hrano vsak, ne glede na znanja, ki jih ima.

Mojca Gobec je povedala, da po njenem mnenju velike trgovske verige dobro skrbijo za varnost živil in za izobraževanja ter se zavedajo svoje odgovornosti. Težava, ki jih ona vidi, je zlasti razdrobljenost nosilcev dejavnosti ter dejstvo, da majhni nosilci dejavnosti nimajo interesa, da bi si zagotovili ustrezna izobraževanja, prav tako pa v RS tudi nimamo združenj, ki bi izobraževanja spodbujala.

Igor Pravst se je strinjal, da se lahko neustrezen nadzor pokaže v obliki izbruhov s hrano, saj po dosedanjih praksi do največjih izbruhov okužb prihaja ravno v obratih javne prehrane. In v takem primeru so najbolj ogroženi potrošniki. Poleg tega se povečuje število majhnih proizvajalcev, ki predstavljajo večje tveganje, zato je predlagal, da svet sprejme sklep, da naj se zaradi prenosa novih pristojnosti uprava okrepi z dodatnim kadrom, brez zmanjševanja števila zaposlenih na Zdravstvenem inšpektoratu RS.

Mojca Gobec se je strinjala s predlogom, vendar je predlagala, da se pridobi tudi konkretne podatke od epidemiološke službe v RS, kje najpogosteje prihaja do izbruhov okužb s hrano. Podala je tudi, naj da svet pobudo, da se poveča osveščanje in izobraževanje nosilcev dejavnosti.

Andrej Kirbiš se je strinjal, da je potrebno povečati osveščenost in izobraževanja nosilcev dejavnosti, zato se bodo na Veterinarski fakulteti angažirali v tej smeri.

Sklep: Svet je seznanjen s problematiko prenosa pristojnosti iz Ministrstva za zdravje na Ministrstvo za kmetijstvo, pri čemer izraža zaskrbljenost, v kolikor prenos nalog ne bo podprt z ustreznim številom strokovno usposobljenega osebja, da se lahko zagotovi nemoteno izvajanje predpisanih nalog.

Kot protiutež uradnemu nadzoru, ob upoštevanju odgovornosti nosilcev dejavnosti, je potrebno posebno pozornost nameniti tudi osveščanju in izobraževanju nosilcev dejavnosti.

Sklep so podprli vsi prisotni člani sveta.

- Informacije o računskem sodišču

Vida Čadonič Špelič je pojasnila, da računsko sodišče ni preverjalo pravilnost porabe javnih sredstev, temveč je dve leti ocenjevalo učinkovitost uradnega nadzora nad varno hrano. Poročilo računskega sodišča je bilo poslano vsem članom sveta, dodatno bodo vsi člani prejeli tudi odgovor, ki ga je pripravilo ministristvo. Končno poročilo računskega sodišča bo posredovano tudi v Državni zbor. V nadaljevanju je Vida Čadonič Špelič povedala, da so jo ravno v času priprave odgovora za računsko sodišče poklicali iz Evropske Komisije iz Urada za veterinarstvo in hrano, ki izvaja nadzor nad izvajanjem evropske zakonodaje na področju varne hrane, saj bi si v Sloveniji želeli ogledati sistem upravljanja nad varno hrano. Na podlagi dolgoletnega nadzora nad sistemom varne hrane je Urad za veterinarstvo in hrano RS ocenil

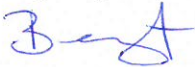
kot državo, ki je v samem vrhu glede izvajanja nadzora, zato bi RS radi vzeli kot primer dobrega sistema nadzora nad varno hrano.

4. Razno

Igor Pravst je podal informacijo, da je pred kratkim potekala razprava glede jodiranja soli in da je uprava opravila uradni nadzor ter ugotovila, da je sol na slovenskem trgu, ki je deklarirana kot jodirana, skladna s predpisi. Skrbi pa ga dejstvo, da za sol, ki prihaja iz drugih držav, naš nacionalni predpis ne velja, saj nejodirana sol predstavlja tveganje za bolezni ščitnice. Zato je predlagal, da se nacionalni predpis priglasijo Evropski Komisiji, tako da bodo zahteve glede jodiranja veljale za vso sol, ki bo prišla na trg RS.

Sestanek zaključen ob 19.00 uri.

Zapisala:
Maja Bajt

Pregledal:
prof.dr. Janez Hribar,
predsednik Sveta

